

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

18 листопада 2022 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

18 листопада 2022 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2022

УДК 81'37

П 78

Проблеми лінгвістичної семантики: VII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (18 листопада 2022 року).

П 78 Збірник матеріалів. Рівне: РДГУ, 2022. 122 с.

The Problems of Linguistic Semantics: The 7th International Scientific and Practical Internet Conference (November 18, 2022). The Collection of Conference Proceedings. Rivne: RSUH, 2022. 122 p.

У збірнику матеріалів VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми лінгвістичної семантики» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем лінгвістичної семантики: когнітивної та культурної семантики, зіставної семантики, фонетичної, лексичної та граматичної семантики, семантики і прагматики мовних одиниць, семантики тексту і дискурсу, семантики і перекладу.

The Collection of Conference Proceedings «The Problems of Linguistic Semantics» focuses on the topical issues of Linguistic Semantics: Cognitive and Cultural Semantics, Contrastive Semantics, Phonetic, Lexical and Grammatical Semantics, Semantics and Pragmatics of Linguistic Items, Semantics of Text and Discourse, Semantics and Translation.

УДК 81'37

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол.

наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент;

Константинова О.В., канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол.

наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**,

канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент;

Станіславчук Н.І., викладач

Рекомендовано до друку Вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 10 від 27.10.2022 р.)

©Автори публікацій, 2022

©Рівненський державний гуманітарний університет, 2022

ЗМІСТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

АРХАНГЕЛЬСЬКА А.М.	СТИМУЛИ Й ЧИННИКИ ОНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ СЛОВОТВІРНИХ ФЕМІНАТИВІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	6
КАПРАНОВ Я.В.	СТАТИСТИЧНЕ ВИМІРЮВАННЯ СИНОНІМІВ Й АНТОНІМІВ У БРИТАНСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ КОРПУСІ	9
СІРАНЧУК Н.М.	ПЕДАГОГІЧНА СТРАТЕГІЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА КОМУНІКАТИВНІЙ ОСНОВІ	12
ПАВЛОВА О.І.	СОЦІОЛОГІЯ У ТЕРМІНОЛОГІЧНОМУ ВИСВІТЛЕННІ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)	15
БІСОВЕЦЬКА Л.А., СУРЖУК Т.Б.	ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ	21

ПРОБЛЕМИ КОГНІТИВНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ СЕМАНТИКИ

DEMENCHUK O.	PRINCIPAL APPROACHES TO LEXICAL SEMANTIC DERIVATION STRATEGIES	25
DEMENCHUK D.	KONCEPT CZASU WOLNEGO W UJĘCIU SOCJOLINGWISTYCZNYM	27
ТРИФОНЮК Л.Ю.	МЕНТАЛЬНЕ ПОЛЕ ПРЕДИКАТА <i>THINK</i>	30

ПРОБЛЕМИ ЗІСТАВНОЇ СЕМАНТИКИ

МІЗІН К.І.	ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ ЗІСТАВНОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ	37
АЛАДЬКО Д.О., АЛАДЬКО О.Д.	ГЕНДЕРНА СТЕРЕОТИПІЗАЦІЯ У ФРАЗЕОЛОГІЇ	41
ПАВЛОВСЬКА Л.О.	СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛЬНИХ ФОРМУЛ ПОБАЖАНЬ У ПРАГМАТИЧНОМУ АСПЕКТІ НА МАТЕРІАЛІ РІЗНОСТРУКТУРНИХ МОВ	44
КІНАЩУК А.В.	ЕТИМОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ІРРАЦІОНАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ, АНГЛІЙСЬКОЇ ТА НІМЕЦЬКОЇ МОВ)	47

ФЕДОРОВ І.Б.	ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ <i>АРТЕФАКТНИЙ ПРОСТІР ЛЮДИНИ</i> У ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ	50
ХОМУТОВСЬКА І.С.	ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З НАЗВАМИ ТВАРИН В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	52

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА І ГРАМАТИЧНА СЕМАНТИКА

ЛЕМІШ Н.Є.	СИНКРЕТИЧНІСТЬ ЛЕКСИЧНОГО І ГРАМАТИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО СПОЛУЧНИКА 'AND'	55
ОРЕЛ І.І.	ФОРМУВАННЯ ОЦІНКИ У КОНОТАТИВНІЙ СТРУКТУРІ НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ	58
ТАРАСЮК Н.Ю.	КАТЕГОРІЯ АКТИВНОСТІ/ПАСИВНОСТІ ЯК ВИЯВ ДЕРИВАЦІЙНОЇ ТА СЛОВОТВІРНОЇ ФУНКЦІЇ МОРФЕМ	61
ГЕДЗЕРУК О.В.	ФРАЗЕОЛОГІЗМИ ІЗ СОМАТИЧНОЮ ЛЕКСИКОЮ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	64
ІЛЬЧУК Л.С.	СТЕРЕОТИПНЕ УЯВЛЕННЯ ПРО НЕГАТИВНІ РИСИ ХАРАКТЕРУ ЖІНКИ У ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО ТА УКРАЇНСЬКОМОВНОГО СУСПІЛЬСТВА	67

СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА МОВНИХ ОДИНИЦЬ

КОНДРАТЮК Н.В.	ЕПОНІМИ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА СИСТЕМИ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	70
ВАКУЛІЧ А.І.	РОЛЬ І МІСЦЕ ФРАНЦУЗЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	75
СЕРГІЙЧУК Н.Ю.	ОСНОВНІ СПОСОБИ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ ГЕОГРАФІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ	78
СИВОРИГ Н.В.	РОЛЬ І МІСЦЕ НІМЕЦЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	81

СЕМАНТИКА ТЕКСТУ І ДИСКУРСУ

ШУЛЬЖУК Н.В.	ВЗАЄМОДІЯ ФОРМАЛЬНО-СИНТАКСИЧНОЇ, СЕМАНТИЧНОЇ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІАЛОГІЧНОЇ РЕПЛІКИ	85
ЗАЛУЖНА О.О., РОЛЛЕР А.Ю.	ДО РОЗМЕЖУВАННЯ ПОНЯТЬ ІДІОСТИЛЬ ТА ІДІОЛЕКТ	91
КАЛІНІЧЕНКО М.М.	ДИКУНСЬКІ СЕНСАЦІЇ ДЖОНА НІЛА В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ ХІХ СТОРІЧЧЯ	94
КОНСТАНТИНОВА О.В.	ЛЕКСИЧНІ Й СИНТАКСИЧНІ ЗАСОБИ ЕКСПРЕСІЇ В ТЕКСТАХ НОВИН CNN ПРО УКРАЇНУ	98

ЧЕБЕРЯК А.М.	СОЦІАЛЬНА, КОМУНІКАТИВНА, МОВЛЕННЄВА РОЛІ: СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ	100
ЮРКОВСЬКА М.М.	ДО ПИТАННЯ ЛІНГВО-СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ ТА ПРИЙОМІВ КОМІЧНОГО НА СИНТАКСИЧНОМУ РІВНІ В НЕГОМОГЕННИХ ТЕКСТАХ	104
ЖАЛКО Д.Д.	СЕМАНТИКА ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНИХ МАРКЕРІВ У ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ	107
ЧЕРНЯК К.О.	ДОСЛІДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ «ДИСКУРС»	109

СЕМАНТИКА І ПЕРЕКЛАД

КУЧМА Т.В.	ДЕФОРМАЦІЯ АНТРОПОНІМІВ ЯК ЗАСІБ СТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО ЕФЕКТУ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	112
МОКРА Т.А.	ФЕНОМЕН ЛАКУНАРНОСТІ В КОНТЕКСТІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)	116
КОЛОМІЄЦЬ Н.М.	ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ В АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ МАТЕРІАЛАХ МАРКЕТИНГОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	119

Список використаних джерел:

- Арнольд, И.В. (2012). *Лексикология современного английского языка: учеб. пособие*. 2-е изд., перераб. Москва: ФЛИНТА: Наука.
- Дудок, Р.І. (2009). *Проблема значення і смислу терміна в гуманітарних науках: монографія*. Львів: Вид. центр ЛНУ імені І. Франка.
- Коваль, Р. *Епоніми в термінології фізичної і медичної реабілітації (на матеріалі французької та української мов)*. Available at: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/7736/1/56.pdf>
- Павлова, О.І. (2008). Терміни, професіоналізми і номенклатурні знаки (до проблеми класифікації спеціальної лексики). *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*, 620, 49-54.
- Eponyms in the English Language* Available at: <https://toppandigital.com/translation-blog/eponyms-in-the-english-language/>

УДК 811.111'373

Вакуліч А.І., студентка
Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

**РОЛЬ І МІСЦЕ ФРАНЦУЗЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ
У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ**

Словниковий склад мови є найбільш плинним і рухливим аспектом, який безпосередньо реагує на те, що відбувається в реальному світі: він усно відображає наші уявлення про явища позамовної дійсності. Відмінною рисою словника є його здатність нескінченно поповнюватися новими словами та новими значеннями, які утворюються різними способами.

Майже всі мови світу безперервно контактують в результаті різних відносин між країнами (торговельних, дипломатичних, військових, економічних тощо). Що стосується англійської мови, то її зв'язок з французькою мовою має дуже велику історію, оскільки цьому посприяла нормандське завоювання і географічна близькість.

Таке явище, як запозичення, має істотний вплив на мову. Його результат – поява у мовах чужих елементів – слів та їх складових, котрі у своїй більшості не засмічують мову (хоча іноді таке може трапитися при бездумних запозиченнях), а поповнюють фонд її лексичних можливостей.

Умови проникнення французьких запозичень у лексичну систему англійської мови були настільки різноманітні, що у багатьох з них важко визначити, яким шляхом вони увійшли – письмовим чи усним.

Багато ранніх запозичень в англійській мові, ймовірно, почали використовуватися спочатку у сфері прямого усного спілкування і лише потім були зафіксовані на письмі.

Відносно англійської мови французька мова у часи нормандського завоювання відігравала головну роль мови дворянської соціальної верстви, феодалів, уряду, школи і писемності в цілому, наряду із латиною.

Слід зазначити, що слова, які увійшли в англійську мову в результаті схрещування англійської з французькою під час нормандського завоювання, складають найбільш значну верству запозичень у сучасній англійській мові (Дуля, 2015, с. 2).

Насамперед, це слова, пов'язані з феодальними відносинами: *feudal, baron, vassal, liege, chivalry*. а також майже всі титули, за винятком англійських назв: *king, queen, earl, lord, lady*.

Переважає більшість нормано-французьких запозичень залишилася на периферії лексичного складу англійської мови і за фонетичними та семантичними характеристиками такі запозичення є особливими: це така група слів, котрі є типовими в основному для літературної мови та мали специфічну словотворчу структуру. Це такі слова, як *face* – «обличчя» (фр. *la face*), *gay* – «веселий» (фр. *gai*), *hour* – «година» (фр. *l'heure*), *ink* – «чорнило» (фр. *les encre*), *joy* – «радість» (фр. *la jolie*) та інші (Леперт, Лагута, Шарамко, 2018, с. 51).

У зв'язку з тим, що з французької мови в англійську було запозичено величезну кількість лексичних одиниць, багато з яких мали складну словотвірну структуру, вплив французької мови сильно позначилося на системі англійського словотвору. Певні французькі суфікси і префікси, що зустрічаються в запозичених словах, могли вилучатися з цих слів і використовуватися для утворення нових слів, від наявних коренів.

Наприклад: суфікс *-able-*, вилучений з таких запозичень, як *acceptable* – прийнятний при *accept* – «брати»; суфікс *-ence-* з *difference, excellence, evidence, violence* і тому подібні.

Навіть зараз французька мова продовжує додавати нові слова у лексичний склад англійської мови. В англійській мові з'явилися французькі запозичення у новітніх аспектах життя, таких як політика, світське життя, спорт і відпочинок. Вони оживляють англійську мову, насичують її цікавими барвами.

Потрапляючи в англійську мову, запозичені французькі слова протягом тривалого часу підпадали під процес асиміляції, суть якого –

перетворення їхнього звукового ряду, граматичної структури і лексичного змісту згідно з внутрішніми законами англійської мови.

Під впливом французьких запозичень зазнала впливу англійська граматики, у результаті появи класичної для французької мови структури *of + Noun*, яка виражає відношення належності.

У результаті набуття носіями іншомовних запозичень семантичного значення у середовищі нової мови формується лексичне значення слова. Це вводить запозичене слово в активний словниковий склад і дає можливість йому виконувати свою комунікативну функцію. Групу власне запозичень із французької мови в англійській мові можна розділити на дві підгрупи: слова, які називають новий предмет (поняття, явище), і слова, які називають вже відомий носіям англійської мови предмет (поняття, явище).

Переважає більшість власне запозичень із французької мови, які поповнили англійську мову, увійшла до першої групи, наприклад, *discaire, futurist; chocolatier*.

Серед запозичень, які входять до другої групи, можна виділити слова:

1) які передають додатковий відтінок значення, наприклад, запозичене із французької мови слово *auteur* є синонімом іменника *director* «кінорежисер», але воно вносить новий відтінок значення – «кінорежисер з індивідуальним творчим почерком»;

2) слова, які є стилістичними синонімами вже існуючих в англійській мові слів, як, наприклад, у випадку з нижченаведеними рядами синонімів, в яких запозичені слова поповнили ряд жаргонних слів: *head, master, boss* (франц. *chef*) «начальник, шеф» (Мельник, Верховцова, 2017, с. 39).

Якщо розглядати французькі запозичення з історичної точки зору, то сукупність понять, виражених французькими запозиченнями, відноситься до XII-XVI ст. і представлена досить широким спектром. Такими запозиченнями є слова, що виражають суспільні відносини, різні релігійні поняття, юридичні, військові та медичні терміни, тощо (Шушаєва, Шиманович, 2019, с. 80).

Запозичення існують на усіх мовних рівнях, але найяскравіше відображаються саме в лексиці. Іншомовні запозичення – один із провідних способів поповнення словникового складу будь-якої мови. Але доцільно аналізувати запозичення не лише на лексичному, але й на фонетичному та морфологічному рівнях.

Вивчення сучасних процесів запозичення, порівняння їх із процесами минулих етапів існування мови дає змогу висвітлити

тенденції розвитку мови, говорити про співвідношення внутрішньомовних і позамовних факторів у певні періоди розвитку мови.

Список використаних джерел:

- Дуля, В.Ю. (2015). Вплив французьких запозичень на формування та розвиток сучасної англійської мови. *Сучасні філологічні дослідження та навчання іноземної мови в контексті міжкультурної комунікації*. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського.
- Леперт, О.А., Лагута, Г.І., & Шарамко С.В. (2018). Французькі запозичення в англійській мові. *Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи*. Суми: Сумський державний університет.
- Мельник, Є.Ю., & Верховцова О.М. (2017). Місце та роль запозичень з англійської мови у сучасній французькій мові. *Україна і світ: перспективи та стратегії розвитку*. Київ.
- Шушаєва, С.Л., & Шиманович, Г.М. (2019). Значення запозичень з французької мови в процесі збагачення лексичної системи сучасної англійської мови. *Культура народів Причорномор'я*. Сімферополь.

УДК 811.111'373

Сергійчук Н.Ю., студентка
Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

ОСНОВНІ СПОСОБИ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ ГЕОГРАФІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

В останні десятиліття різко зріс інтерес лінгвістів та фахівців різних галузей науки та техніки до проблем галузевих терміносистем, що пояснюється зростаючим потоком наукової та технічної інформації, процесами інтеграції наук, посиленням процесів термінологічної творчості. Останній фактор особливо важливий для англомовної географічної термінології.

Термін (включаючи науково-технічні терміни та терміни організаційно-розпорядчої документації) – це одиниця будь-якої конкретної природної або штучної мови (слово, словосполучення, аббревіатура, символ, поєднання слова та букв-символів, поєднання слів та цифр-символів), яка має в результаті стихійно сформованої або особливої колективної домовленості, спеціальне термінологічне значення, яке може бути виражене або в словесній формі, або в тому чи іншому формалізованому вигляді і досить точно повно відображає